

ZDRAVJE V OBČINI ZREČE

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi statistične podatke o zdravju v 212 slovenskih občinah. Na ta način lahko vsaka občina prepozna izzive in svojo vlogo tudi na področju varovanja, ohranjanja in krepitev zdravja. Podatki niso namenjeni primerjavam z drugimi občinami, saj na njihovo vrednost med drugim vpliva število prebivalcev in velikost preučevanega problema v posameznih občinah. Sestavni del projekta Zdravje v občini je spletna aplikacija, ki omogoča takojšen in interaktiven vpogled v zgoraj opisane podatke. Aplikacija je na voljo na spletnem naslovu <http://obcine.nijz.si>.

Zadnja publikacija je bila izdana leta 2020 in vključuje podatke preteklih let. Občina Zreče je po zadnjih podatkih NIJZ za leto 2018 nadpovprečno razvita slovenska občina z indeksom razvitosti 1,16, kar jo znotraj Savinjske regije uvršča na tretjo mesto med 31 občinami. Občina odstopa od slovenskega povprečja z višjo stopnjo delovne aktivnosti med starimi 15-64 let (2018: Zreče 67,3 %, Slovenija 64,4 %) in višjim deležem odraslih, starih 25-64 let, ki imajo končano največ osnovno šolo (2018: Zreče 17,3 %, Slovenija 14,4 %). Stopnja izobrazbe je pomembno povezana z zdravjem – višja kot je, več zdravja za posameznika ali populacijo lahko pričakujemo. Delež starejšega prebivalstva od 80 let za leto 2018 znaša 3,6 % in je značilno nižji kot v preostali Sloveniji (5,3 %).

V 13 od 35 spremljanih kazalnikov, s katerimi so ocenjevali zdravje prebivalcev slovenskih občin, se statistično značilno razlikuje (boljše, slabše, neopredeljeno) od povprečja preostale Slovenije.

Ugodnejše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije ima občina še v treh kazalnikih. Zaznati je višji delež presejanosti žensk, starih 20-64 let, v Programu Zora (povprečje 1. 7. 2015 - 30. 6. 2018: Zreče 80,9 %, Slovenija 71,7 %) in nižja stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zloma kolka pri starejših prebivalcih pri starejših od 65 let (povprečje 2014-2018: Zreče 3,7/1000 prebivalcev, Slovenija 6,5/1000 prebivalcev). Delež oseb, starejših od 65 let, ki so vključeni v storitev pomoč na domu znaša za leto 2018 2,8 %, medtem ko je slovensko povprečje 1,7 %. Koliko oseb se bo vključilo v storitev pomoč na domu, je odvisno od dejanske potrebe starejših po tej pomoči in tudi od višine cene te storitve, ki jo sofinancira občina; če je sofinanciranje večje, je pričakovati, da se bo za pomoč odločilo več posameznikov.

Slabše stanje v primerjavi s povprečjem preostale Slovenije pa je zaznati v višji stopnji hospitalizacij zaradi klopnega meningoencefalitisa (povprečje 2009-2018: Zreče 21,0/100.000 prebivalcev, Slovenija 9,2/100.000 prebivalcev), višji stopnji splošne umrljivosti (povprečje 2014-2018: Zreče 1044/100.000 prebivalcev, Slovenija 916/100.000 prebivalcev), višji stopnji umrljivosti zaradi bolezni srca in ožilja med starimi 0-74 let (povprečje 2014-2018: Zreče 118/100.000 prebivalcev, Slovenija 77/100.000 prebivalcev) in višji povprečni bolniški odsotnosti, ki je v občini v letu 2018 znašala 19,2 koledarskih dni nezmožnosti za delo na aktivnega prebivalca, medtem ko znaša slovensko povprečje 16,4 dni.

Zaznati je tudi nižjo stopnjo novih primerov raka (povprečje 2012-2016, novo odkriti raki razen nemelanomskega: Zreče 466/100.000 prebivalcev, Slovenija 563/100.000 prebivalcev). Vrednotenje zadnjega kazalnika ni enoznačno. Podatki lahko odsevajo dejanski upad navedenih bolezni (ter varovalnih dejavnikov in dejavnikov tveganj za njih), kot tudi možnost poznega prepoznavanja teh

bolezni med laiki ter lahko odraža tudi učinkovitost in organiziranosti zdravstvene oskrbe na vseh ravneh.

V primerjavi s preteklimi obdobji v občini Zreče zaznavajo upadanje poškodovanih v transportnih nezgodah, bolnišničnih obravnav zaradi zloma kolka pri starejših od 65 let, umrljivosti zaradi vseh vrst raka (0-74 let) in bolnišničnih obravnav zaradi astme pri otrocih in mladostnikih (0-19 let). Zaznati je porast bolniške odsotnosti. Viden je tudi upad stopnje novih primerov raka (novo odkriti raki razen nemelanomskega) in števila bolnišničnih obravnav zaradi možganske kapi (35-84 let). Vrednotenje zadnjih dveh kazalnikov ni enoznačno (glej zgoraj).

Vrednosti kazalnikov so informativne narave in lahko služijo občini ter drugim deležnikom pri spremljanju stanja zdravja v občini skozi leta in iskanju razlogov zanj ter odločanju o ukrepih za krepitev in ohranjanje zdravja. V vseh dosedanjih prikazanih publikacijah Zdravje v občini (2016, 2017, 2018, 2019 in 2020) občina Zreče statistično značilno odstopa od slovenskega povprečja z **nižjim deležem starejših od 80 let, z višjim deležem oseb s končano le osnovno šolo ali manj, višjo stopnjo delovne aktivnosti, višjo presejanostjo v Programu Zora, daljšo bolniško odsotnostjo in z višjim deležem pomoči na domu**. Gre za kazalnike, na katere je mogoče vplivati s skupnim delovanjem deležnikov lokalnega okolja.

Nacionalni inštitut za javno zdravje

Območna enota Celje

Skupina za nenalezljive bolezni

Kontakt: Lucija Beškovnik, lucija.beskovnik@nijz.si, 03 4251 194